

Dosarul nr. 2rac-54/22

2-17016590-01-2rac-07032022

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Taraclia (jud. S. Uzun)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. Ș. Starciuc, A. Mironov, L. Caraianu)

DECIZIE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Lumea Calității”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Arca-Clasic”, Societatea pe Acțiuni „Construcții Rutiere”, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Lorchin Veaceslav și Untilă Veaceslav cu privire la rezilierea contractului de antrepriză, încasarea redevenței, penalității, repararea prejudiciului material, obligarea de a demola construcția și încasarea cheltuielilor de judecată și

la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Lumea Calității” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care au fost respinse apelurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern” și Societatea cu Răspundere Limitată „Lumea Calității”, cu menținerea hotărârea din 13 august 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia,

constată:

La data de 19 iunie 2017, SRL „Reclamdesign Modern” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Lumea Calității”, intervenienți accesorii SRL

„Arca-Clasic” și Lorchin Veaceslav cu privire la rezilierea contractului de antrepriză, încasarea redevenței, penalității, repararea prejudiciului material, obligarea de a demola construcția și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în calitate de client, la 01 mai 2016 a încheiat un contract de antrepriză cu SRL „Lumea Calității”, în calitate de antreprenor, prin care ultima s-a obligat să execute lucrări de construcție a unui bun imobil, conform proiectului de execuție deținut de către client. Termenul de executare a lucrărilor a fost stabilit până la 31 decembrie 2016.

A susținut că și-a executat obligația de plată a retribuției, achitând o sumă totală de 851 082,54 de lei, fapt confirmat prin ordinele de plată eliberate de filiala nr.9 a băncii SA „Victoriabank” din or. Cahul.

A menționat că în perioada 30 noiembrie 2016 – 01 decembrie 2016, Centrul de încercări al Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „Intercom” ÎS a efectuat un control al elementelor din beton ale construcției și anume, a coloanelor care fac parte din structura de rezistență a imobilului. În urma efectuării încercărilor a fost întocmit Raportul de încercări nr. 1292 din 01 decembrie 2016, prin care s-a constatat că betonul din care au fost ridicate coloanele, care fac parte din structura de rezistență a imobilului, este de o calitate net inferioară celui prevăzut de proiectul de execuție și documentația de construcție. Astfel, în loc de beton de calitate B 15, coloanele de beton au fost turnate din beton de calitate B 5 (Coloană, axa: 3/A; Coloana, axa: 2/B; Coloana, axa: 3/B; Coloana, axa: 2/B); beton calitate B7,5 (Coloana, axa: 2/A; Coloana, axa: 2/C); beton de calitate B 10 (Coloana, axa: 1/B); beton de calitate B 15 (Planșeu, riglă, axa: 2/B-C). În concluzia raportului de încercări se arată că, conform GOST 22690-88 rezistența reală a betonului este 7,6 – 23,0 MP, ceea ce corespunde B-5; B-7,5; B-10; B-15, conform GOST 26633-91.

Reclamanta a invocat că, depistând aceste vicii ale coloanelor de beton, a sesizat verbal antreprenorul Ghindă Ion despre acest lucru, amintind faptul că, calitatea betonului urma să fie B-15, iar, calitatea inferioară a betonului aplicat exclude atât supraetajarea construcției cu încă două etaje așa cum se planifica, dar și exploatarea construcției existente.

A afirmat că, fără să existe solicitare și fără participarea sa, administratorul SRL „Lumea Calității” i-a prezentat un Raport de expertiză-tehnică privind starea tehnică a imobilului și posibilitatea supraetajării ulterioare din 06 decembrie 2016, unde în calitate de beneficiar este indicat SRL „Reclamdesign Modern”. Aceasta în condițiile în care nu s-a adresat la careva expert tehnic Pruteanu Nicolae, nu a solicitat efectuarea raportului de expertiză tehnică, nu a fost înștiințat despre data petrecerii expertizei și nici nu l-a văzut pe expert la fața locului. Cu alte cuvinte, antreprenorul a executat din propria inițiativă un raport de expertiză tehnică, fără ca expertul Pruteanu Nicolae măcar să fie prezent la locul executării lucrărilor de construcție, expertiza fiind efectuată doar în bază de fotografii.

A notat că, deși în calitate de beneficiar figurează SRL „Reclamdesign Modern”, expertul tehnic nr. 084 Pruteanu Nicolae nu poate prezenta niciun demers scris din

partea sa prin care să solicite efectuarea unei expertize tehnice, fapt ce încalcă pct. 20 din Hotărârea Guvernului nr. 936 din 16 august 2006 pentru aprobarea Regulamentului privind expertiza tehnică în construcții, care stipulează că, pentru efectuarea expertizei tehnice a unei construcții (lucrări de construcții), solicitantul expertizei face un demers în scris către agentul economic cu activități în domeniul efectuării expertizelor tehnice sau expertul tehnic atestat, în care indică motivul și scopul expertizei.

De asemenea, reclamanta a invocat că raportul de expertiză tehnică nu a fost înregistrat în modul stabilit de lege, în raport lipsind numărul de înregistrare a acestuia, fapt ce contravine pct. 20 din Hotărârea Guvernului nr. 936 din 16 august 2006, ce prevede expres că demersurile (solicitările) privind efectuarea expertizelor tehnice se înregistrează de agentul economic cu activități în domeniul efectuării expertizelor tehnice sau expertul tehnic atestat și se includ într-un registru special de evidență. Expertizele tehnice neînregistrate în modul stabilit se consideră nevalabile.

A susținut că nu a încheiat cu expertul Pruteanu Nicolae niciun contract privind comandarea raportului de expertiză, nu a convenit asupra unui deviz de cheltuieli, nu a achitat plata pentru serviciile acestui expert, respectiv, nu poate figura în calitate de beneficiar.

SRL „Reclamdeshign Modern” consideră că prezintă dubii rezonabile și conținutul raportului de expertiză întocmit de expertul Pruteanu Nicolae. În conținut se arată că, de către expert au fost efectuate lucrări de examinare-măsurare privind elementele de construcție a clădirii (pag.3), precum și că în procesul expertizei au fost efectuate următoarele lucrări: s-au examinat construcțiile portante exterioare ale clădirii; s-a examinat starea tehnică a planșeelor de acoperiș; s-au efectuat săpături la fundație și s-a stabilit starea tehnică a fundației; s-a stabilit starea și natura pământurilor de sub talpa fundației (pag.7). Însă, din pozele anexate la raportul de expertiză, nu rezultă realizarea măcar a uneia din aceste acțiuni. Pozele sunt făcute la 06 decembrie 2016, iar, raportul de expertiză a fost întocmit în aceeași zi, deși are un volum de circa 30 de pagini. Nu este clar cum expertul s-a deplasat din mun. Chișinău în Cahul, a examinat imobilul, a revenit în mun. Chișinău și a efectuat în aceeași zi un raport de expertiză în volum de circa 30 pagini. De asemenea, nu este clar cine a efectuat săpături la fundație și a stabilit natura pământurilor de sub talpa fundației, dacă nu a oferit acces la nici o persoană la imobilul pus în discuție. Cert este faptul că expertul Pruteanu Nicolae nu a fost la fața locului pentru a efectua examinările și săpăturile stabilite în raportul de expertiză.

A relevat că, nu este clar cum au fost efectuate calculele capacității portante a terenului de fundare și al sarcinilor asupra fundațiilor existente, dacă expertul Pruteanu Nicolae nu a examinat fundația și natura pământurilor de sub talpa fundației. Acest lucru compromite din start caracterul veridic al expertizei, recomandărilor și concluziilor ce se conțin în raport.

A invocat că la 29 decembrie 2016, executorul judecătoresc Condrea Nadejda a întocmit Actul de constatare a lipsei săpăturilor la fundația clădirii, cu înregistrările video și foto de la fața locului. Prin acest act se constată că expertul tehnic Pruteanu

Nicolae nu a efectuat săpături la fundația clădirii în perioada de referință, fapt confirmat și prin video și foto anexat la actul de constatare. Prin urmare, actul de constatare este o probă care confirmă direct implicarea antreprenorului Ghindă Ion în falsificarea raportului de expertiză tehnică întocmit de expertul Pruteanu Nicolae.

Reclamanta a mai menționat că prin Raportul de încercări din luna ianuarie 2017, efectuat de expertul tehnic Sîrbu Teodor, s-a depistat că în afară de stâlpii din structura de rezistență și fundația construcției este executată din beton necalitativ, net inferior calității indicate în proiectul de execuție. În acest raport de încercări este expusă calitatea betonului în elementele structurale ale construcției, rezistența cărora nu a fost verificată în încercările efectuate de laboratorul atestat Incercom. Cu alte cuvinte, s-a verificat calitatea betonului la acei stâlpi, în privința cărora centrul de încercări Incercom nu a luat probe, dar și calitatea betonului de la fundația clădirii, în urma efectuării săpăturilor de rigoare.

Reclamanta a afirmat că, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, a expediat în adresa SRL „Lumea Calității” câteva cereri prealabile, prin care a solicitat rezilierea contractului și restituirea redevenței achitate. Cu toate acestea, pârâta insistă asupra aplicării soluțiilor de consolidare stabilite prin Raportul de expertiză tehnică a expertului Pruteanu Nicolae, deși cunoaște foarte bine că expertul nici nu a fost la fața locului când a întocmit raportul de expertiză.

SRL „Reclamdesign Modern” a invocat că nu poate accepta cu bună-știință o expertiză tehnică falsă, mai ales că construcția urmează să fie supraetajată cu încă 2 etaje, în clădire fiind preconizată amplasarea unor utilaje care provoacă vibrație sistematică și circulația densă a oamenilor. Antreprenorul cunoștea foarte bine că betonul are o calitate inferioară și a trecut sub tăcere cu viclenie viciile construcției, fapt demonstrat prin constatările efectuate de Inspectia de Stat în Construcții Sud.

Astfel, în Prescripția din 03 mai 2017 se arată că: „în rezultatul controlului efectuat la construcția oficiului cu atelier al firmei SRL „Reclamdesign Modern” de pe str. M. Frunze 53 V în or. Cahul s-au depistat următoarele: 1. Rapoartele de încercări privind calitatea betonului folosit la betonarea fundației, stâlpilor, pereților, scărilor, riglelor și planșeului au fost efectuate de laboratorul de încercări SA Construcții Rutiere, nefiind întocmite acte de prelevare a probelor. 2. Conform Raportului de încercări Nr. 1292 din 01 decembrie 2016 efectuat de Centrul de încercări Incercom și Raportului de încercări efectuat de expertul tehnic Sîrbu Teodor, betonul folosit la fundație, stâlpi și scări are indici scăzuți la rezistență de B-3,90; B-5; B-7,5; B-4,60, ceea ce nu corespunde cerințelor din proiect de B-15. 3. Betonul folosit la betonarea fundației și stâlpilor sunt preparat în condiții de șantier în lipsa rețetei elaborate de un laborator acreditat și aprobată de executant în modul stabilit, reieșind din materialele depozitate la șantier. 4. La materialele folosite pentru prepararea betonului lipsesc certificatele de conformitate și pașapoartele de calitate. 5. Nu sunt semnate procesele-verbale de verificare a lucrărilor ajunse în faze determinante mai sus de cota +0,000 de către toți factorii care trebuie și nu este indicată data, luna și anul întocmirii. N-a fost prezentat certificatul de atestare a sudorului și contractul cu persoana responsabilă pe lucrări de

sudare. Lipsesc încercările de laborator a îmbinărilor de sudură. În urma constatării acestor încălcări, Inspekția în Construcții Sud a prescris antreprenorului să refacă lucrările cu rebut în baza unei expertize tehnice legale efectuate de un expert tehnic atestat acceptat de beneficiar. Însă, până în prezent, antreprenorul SRL „Lumea Calității” nu a realizat nicio măsură. Mai mult ca atât, încălcări similare a constatat și Ministerul Construcțiilor prin răspunsul C101/17 din 19 mai 2017.

SRL „Reclamdesign Modern” a declarat că, potrivit pct. 5.1 din contractul de antrepriză, antreprenorul este obligat la plata unei penalități dacă din vina sa nu își îndeplinește obligațiunile contractuale. Până în prezent, antreprenorul nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale de a realiza o lucrare fără vicii și de a da construcția în exploatare până la 31 decembrie 2016, conform pct. 3.1 din contract. Astfel, redevența achitată constituie 851082,54 lei, iar, penalitatea în mărime de 0,2 % pentru perioada 01 ianuarie 2017 – 30 iunie 2017 constituie 306 389,71 lei ($851082,54 \text{ lei} \times 0,2 \% \times 180 \text{ zile}$). Cu toate acestea, reclamanta solicită instanței de judecată încasarea penalităților până la data pronunțării hotărârii judecătorești.

A indicat că în prezent, construcția litigioasă nu poate fi dată în exploatare din cauza realizării defectuoase a structurii de rezistență a clădirii, motiv din care solicită instanței să oblige antreprenorul la demolarea construcției din contul ultimului. Totodată, este nevoită să închirieze alt spațiu pentru desfășurarea activității de întreprinzător, pentru care achită lunar chirie în jur de 200 de euro. Din aceste considerente, cheltuielile de închiriere a spațiului nelocativ urmează a fi puse pe seama pârâtei, începând cu 01 ianuarie 2017 și până la data pronunțării hotărârii judecătorești.

SRL „Reclamdesign Modern” a solicitat, după concretizarea acțiunii la 25 iunie 2019 (f.d. 189, volumul X), rezilierea contractului de antrepriză din 01 mai 2016 încheiat cu SRL „Lumea Calității”, încasarea din contul pârâtei a redevenței achitate în baza contractului de antrepriză în mărime de 851 082,54 lei, penalității în mărime de 306 389,71 lei, prejudiciului material în mărime de 149 091,31 lei (chiria pentru perioada 01 ianuarie 2017 – 06 martie 2019) și 24 000 lei (chiria pentru martie – iunie 2019), prejudiciului material cauzat în urma imposibilității folosirii unei suprafețe de 70 m² din construcția care nu a fost dată în exploatare la 31 decembrie 2016, în sumă de 206 850 lei pentru perioada 01 ianuarie 2017 – iunie 2019, reieșind din chiria de 5 euro (19,70 lei pentru un metru pătrat), precum și a sumei de 1400 de lei achitată pentru întocmirea actului de constatare a lipsei săpăturilor la fundația clădirii din 29 decembrie 2016, 3175 lei și 2870 lei – cheltuieli de executare în vederea aplicării sechestrului, 12 000 lei – servicii de expertiză, 3072 lei – încercări de laborator, 2032,80 lei – cheltuieli de procurare a apei pentru prepararea betonului, 35 192,96 lei – montarea plăcilor de faianță și gresie, obligarea SRL „Lumea Calității” să demoleze din cont propriu construcția realizată în mun. Cahul, str. M. Frunze 53 V, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate.

La data de 20 iulie 2017, SRL „Lumea Calității” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Reclamdesign Modern” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere (f.d. 2-3, volumul IV).

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 01 septembrie 2016, a fost întocmit procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate în baza contractului de antrepriză din 01 mai 2016, care a fost semnat de părțile contractante și în urma căruia pârâta a achitat suma de 851 082,54 lei. După întocmirea acestui proces-verbal, a fost continuată executarea lucrărilor, în urma cărui fapt pentru lucrările de construcție executate ulterior s-a întocmit procesul-verbal de recepționare a lucrărilor executate din 26 decembrie 2016.

A menționat că procesul-verbal din 26 decembrie 2016 a fost întocmit unilateral, în absența pârâtei, deoarece ultima a refuzat să se prezinte pentru întocmirea în comun a procesului-verbal.

A precizat că la 20 decembrie 2016, a înaintat în adresa pârâtei o somație, prin care a solicitat repetat ca reprezentantul clientului să se prezinte pentru semnarea actului de recepție a lucrărilor, indicând totodată că în cadrul procesului-verbal de recepție a lucrărilor, pârâta are dreptul de a înainta obiecții referitor la lucrările efectuate. SRL „Reclamdesign Modern” a răspuns la somație și a declarat că nu se va prezenta, de asemenea, a indicat că are intenția de a efectua o expertiză cu privire la calitatea lucrărilor executate, după sărbătorile de iarnă, tergiversând astfel intenționat să primească lucrările executate.

SRL „Lumea Calității” a susținut că pârâta nici până la momentul de față nu a efectuat o expertiză, prin ce se dovedește reaua-credință a acesteia.

Conform proceselor-verbale de recepție a executării lucrărilor, a efectuat lucrări în construcție în sumă totală de 913 052,30 lei, sumă din care pârâta a achitat doar 851 082,54 lei, acumulând o datorie de 61 969,76 lei. Totodată, deoarece pârâta nu și-a onorat obligațiile până la 26 decembrie 2016, consideră că este îndreptățită să solicite perceperea dobânzii de întârziere.

A solicitat încasarea de la SRL „Reclamdesign Modern” a datoriei în sumă de 61 969,76 lei, penalității în sumă de 22 307,40 lei și dobânzii de întârziere în sumă de 4835, 28 de lei (calculată pentru perioada 27 decembrie 2017 – 28 iunie 2017).

Prin încheierea din 17 aprilie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, cauzele civile au fost conexate într-un singur proces.

Prin încheierile din 13 februarie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, SA „Construcții Rutiere”, Agenția pentru Supraveghere Tehnică și Untilă Veaceslav (șeful direcției Calitatea construcțiilor din cadrul Inspecției de Stat în Construcții) au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii de partea reclamantei SRL „Reclamdesign Modern”.

Prin hotărârea din 13 august 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, acțiunea depusă de SRL „Reclamdesign Modern” a fost admisă parțial și a fost reziliat contractul de antrepriză din 01 mai 2016 încheiat între SRL „Reclamdesign Modern” și SRL „Lumea Calității”. S-a încasat de la SRL „Lumea Calității” în beneficiul SRL „Reclamdesign Modern” prejudiciul material în mărime de 149 091,31 lei, pentru lunile martie-iunie 2019 suplimentar 24 000 lei pentru închirierea altei încăperi. S-a încasat de la SRL „Lumea Calității” în beneficiul SRL „Reclamdesign Modern” suma de 1400

lei pentru întocmirea actului de constatare a lipsei de prelevare a probelor (excavare) în fundamentul clădirii din 29 decembrie 2016, întocmit de executorul judecătoresc Condrea Nadejda cu înregistrările video și foto de la fața locului; 12 000 lei - servicii de expertiză conform contractului nr. 03-17/T din 23 februarie 2017 achitate INIC „Consulting” SRL; 3072 lei - încercările de laborator efectuate de ÎS „Incercom”; 2032,80 lei - 1848+79,2+79,2+26,4 -cheltuielile pentru procurarea apei pentru fabricarea betonului; 35 192,96 lei - instalarea de plăci ceramice achitate lui Anastasii Constantin dintre care: 6000 de lei conform contractului de prestare a serviciilor din 14 noiembrie 2016, 1650 lei plata de asigurări sociale și medicale, 25891,07 lei+883,50 lei+768,39 lei materialele utilizate pentru executarea contractului de prestare a serviciilor din 14 noiembrie 2016. S-a încasat de la SRL „Lumea Calității” în beneficiul SRL „Reclamdesign Modern” cheltuielile privind achitarea taxei de stat în sumă de 10 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 15 000 lei. În rest, acțiunea SRL „Reclamdesign Modern” a fost respinsă ca neîntemeiată. Acțiunea depusă de SRL „Lumea Calității” a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 15 august 2019 SRL „Reclamdesign Modern” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii din 13 august 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea SRL „Reclamdesign Modern” să fie admisă integral.

La data de 29 august 2019 SRL „Lumea Calității” a declarat apel împotriva hotărârii din 13 august 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii atacate și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea SRL „Reclamdesign Modern” să fie respinsă integral și acțiunea SRL „Lumea Calității” să fie admisă.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, SRL „Reclamdesign Modern”, făcând referire la art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă, a solicitat încasarea din contul SRL „Lumea Calității” suplimentar a sumei de 67 139,16 lei, pentru chiria unui alt spațiu achitată în lunile iulie 2019 – iunie 2020.

Prin încheierea din 24 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, cauza civilă a fost strămutată pentru examinare în ordine de apel la Curtea de Apel Comrat.

Prin decizia din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat, au fost respinse apelurile declarate de SRL „Reclamdesign Modern” și SRL „Lumea Calității” și a fost menținută hotărârea din 13 august 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia.

La data de 17 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, administratorul SRL „Reclamdesign Modern”, Culicovschi Mihail, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii SRL „Reclamdesign Modern” și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral, inclusiv cu încasarea din contul SRL „Lumea Calității” suplimentar a sumei de 67 139,16 lei, pentru chiria unui alt spațiu comercial, achitată în lunile iulie 2019 – iunie 2020, precum și taxa de stat achitată în apel – 7000 de lei și recurs – 5000 de lei.

În motivarea recursului s-au invocat circumstanțele de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

A susținut că instanța de apel a interpretat eronat legea la respingerea pretențiilor cu privire la obligarea intimitei de a demola din cont propriu construcția și încasarea redevenței achitate. La pronunțarea hotărârii, prima instanță a pornit de la prezumția că consolidarea clădirii va fi efectuată de către SRL „Lumea Calității”, motiv din care a respins pretenția cu privire la demolarea construcției. Însă, de la data pronunțării hotărârii și până la data emiterii deciziei instanței de apel, intimata nu a efectuat consolidarea construcției, fapt recunoscut în ședința de judecată în instanța de apel de către administratorul Ghinda Ion, invocând că nu are bani.

A afirmat că după pronunțarea hotărârii primei instanțe, s-a depistat că în afară de fundația și coloanele clădirii, sunt executate din beton necalitativ de circa trei ori mai slab planșeele (podurile) și riglele construcției, cu alte cuvinte toată construcția din temelie și până la acoperiș. În aceste condiții, SRL „Reclamdesign Modern” nu poate accepta o construcție avariata din temelie și până la acoperiș și nu are interes în lucrările necalitative efectuate.

Recurentul a menționat că instanța de apel neîntemeiat a respins solicitarea de a încasa din contul intimitei suplimentar a sumei de 67 139,16 lei, pentru chiria unui alt spațiu comercial, achitată în lunile iulie 2019 – iunie 2020, deoarece din cauza faptului că construcția nu a fost dată în exploatare, întreprinderea a fost nevoită să închirieze alt spațiu comercial, SRL „Lumea Calității” urmând să suporte cheltuielile pentru chirie începând cu 01 ianuarie 2017 și până la data pronunțării hotărârii judecătorești.

A notat că instanțele ierarhic inferioare, respingând pretenția cu privire la încasarea penalității, au indicat că SRL „Reclamdesign Modern” a calculat penalitatea din întreaga sumă achitată antreprenorului, însă, nu toate elementele constructive ale clădirii sunt afectate. Cu toate acestea, ținând cont de noile circumstanțe care arată clar că toată construcția este ridicată din beton necalitativ, pretenția cu privire la încasarea penalității urmează a fi admisă integral.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la data de 20 octombrie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la 20 decembrie 2021 în adresa SRL „Reclamdesign Modern” și a fost recepționată la 23 decembrie 2021 (f.d. 176, 183, volumul XII).

Astfel, recursul, declarat la 17 februarie 2022, este în termen.

La data de 07 martie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților SRL „Lumea Calității”, SRL „Arca-Clasic”, SA „Construcții Rutiere”, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Lorchin Veaceslav, Untilă Veaceslav (f.d. 100, 102-106, volumul XIII), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 29 iunie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele dosarului rezultă că la 01 mai 2016, SRL „Reclamdesign Modern”, în calitate de client a încheiat cu SRL „Lumea Calității”, în calitate de antreprenor, un contractul de antrepriză, prin care ultima s-a obligat să execute lucrări de construcție a unui bun imobil, conform proiectului de execuție deținut de către client. Termenul de executare a lucrărilor a fost stabilit până la 31 decembrie 2016 (f.d. 13-14, volumul I).

În temeiul contractului de antrepriză, SRL „Reclamdesign Modern” a achitat SRL „Lumea calității” suma de 851 082,54 de lei, fapt confirmat prin ordinele de plată nr. 147 din 20 iunie 2016, nr. 319 din 17 noiembrie 2016, nr. 308 din 08 noiembrie 2016, nr. 301 din 04 noiembrie 2016, nr. 299 din 01 noiembrie 2016, nr. 285 din 25 octombrie 2016, nr. 258 din 22 septembrie 2016, nr. 241 din 16 septembrie 2016, nr. 224 din 01 septembrie 2016, nr. 189 din 05 august 2016 (f.d. 15-24, volumul I).

Părțile au semnat în luna septembrie 2016 procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate pe anul 2016, cu valoarea lucrărilor executate în sumă de 678 082,54 de lei (f.d. 26-30).

La fel, a fost întocmit unilateral de către SRL „Lumea Calității” procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate din 26 decembrie 2016, cu valoarea lucrărilor de 234 969,76 de lei (f.d. 32-36).

În perioada 30 noiembrie 2016 – 01 decembrie 2016, Centrul de încercări al Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „Intercom” ÎS a efectuat, la solicitarea SRL „Reclamdesign Modern”, un control al elementelor din beton ale construcției și anume, a coloanelor care fac parte din structura de rezistență a imobilului.

În urma efectuării încercărilor a fost întocmit Raportul de încercări nr. 1292 din 01 decembrie 2016, prin care s-a constatat că betonul din care au fost ridicate coloanele, care fac parte din structura de rezistență a imobilului, este de o calitate net inferioară celei prevăzute de proiectul de execuție și documentația de construcție. Astfel, în loc de beton de calitate B 15, coloanele de beton au fost turnate din beton de calitate B 5 (Coloană, axa: 3/A; Coloana, axa: 2/B; Coloana, axa: 3/B; Coloana, axa: 2/B); beton calitate B7,5 (Coloana, axa: 2/A; Coloana, axa: 2/C); beton de calitate B 10 (Coloana, axa: 1/B); beton de calitate B 15 (Planșeu, riglă, axa: 2/B-C). În concluzia raportului de încercări se arată că, conform GOST 22690-88 rezistența reală a betonului este 7,6 – 23,0 MP, ceea ce corespunde B-5; B-7,5; B-10; B-15, conform GOST 26633-91.

La 03 mai 2017, Inspecția de Stat în Construcții a întocmit o prescripție (f.d. 142, volumul I), adresată SRL „Lumea Calității”, în care a menționat că în rezultatul controlului efectuat la construcția oficiului cu atelier al firmei SRL „Reclamdesign Modern” de pe str. M. Frunze 53 V din orașul Cahul, s-a stabilit următoarele: 1. rapoartele de încercări privind calitatea betonului folosit în betonarea fundației, stâlpilor, pereților, scărilor, riglelor și planșeului au fost efectuate cu încălcări, nu au fost întocmite acte de prelevare a probelor; 2. conform raportului de încercări nr. 1292 din 01 decembrie 2016, efectuat de expertul tehnic Sîrbu Teodor, betonul utilizat în fundație, stâlpi și scări are indici scăzuți de rezistență B-3,90: B-5; b-7,5; B-4,60, ce nu corespunde cerințelor din proiect de B-15; 3. betonul folosit în betonarea fundației și a stâlpilor a fost pregătit de șantier în absența unei rețete elaborate de un laborator acreditat și aprobat de executant în modul stabilit, reieșind din materialele depozitate la șantier; 4. la materialele utilizate pentru prepararea betonului lipsesc certificatele de Conformitate și pașapoartele de calitate; 5. nu sunt semnate procesele de verificare a lucrărilor ajunse în faze determinante și nu este indicată data, luna și anul întocmirii; 6. nu este completat și semnat procesul-verbal de trasare geodezică a axelor clădirii; 7. nu se execută supravegherea autorului de proiect; 8. nu a fost prezentat certificatul de atestare a sudorului și contractul cu persoana responsabilă pentru lucrările de sudură; 9. lipsesc încercările de laborator a îmbinărilor de sudură.

În consecință, Inspecția de Stat în Construcții i-a prescris antreprenorului să refacă lucrările executate cu rebut în baza expertizei tehnice legale executate de un expert tehnic atestat, acceptată de beneficiar.

Încalcări similare au fost constatate și de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor prin răspunsul C-101/17 din 19 mai 2017 (f.d.142, volumul I).

Înaintând cerere de chemare în judecată la 19 iunie 2017, SRL „Reclamdesign Modern” a solicitat rezilierea contractului de antrepriză din 01 mai 2016, încasarea din contul SRL „Lumea Calității” a redevenței achitate în baza contractului de antrepriză în mărime de 851 082,54 lei, a penalității în mărime de 306 389,71 lei, a prejudiciului material în mărime de 149 091,31 lei (chiria pentru perioada 01 ianuarie 2017 – 06 martie 2019) și 24 000 lei (chiria pentru martie – iunie 2019), prejudiciului material cauzat în urma imposibilității folosirii unei suprafețe de 70 m² din construcția care nu a fost dată în exploatare la 31 decembrie 2016, în sumă de 206 850 lei pentru perioada

01 ianuarie 2017 – iunie 2019, reieșind din chiria de 5 euro (19,70 lei pentru un metru pătrat), precum și a sumei de 1400 lei achitată pentru întocmirea actului de constatare a lipsei săpăturilor la fundația clădirii din 29 decembrie 2016, 3175 lei și 2870 lei – cheltuieli de executare în vederea aplicării sechestrului, 12 000 lei – servicii de expertiză, 3072 lei – încercări de laborator, 2032,80 lei – cheltuieli de procurare a apei pentru prepararea betonului, 35 192,96 lei – montarea plăcilor de faianță și gresie, obligarea SRL „Lumea Calității” să demoleze din cont propriu construcția realizată în mun. Cahul, str. M. Frunze 53 V, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate.

La data de 20 iulie 2017 și SRL „Lumea Calității” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Reclamdesign Modern”, solicitând încasarea datoriei în sumă de 61 969,76 lei, penalității în sumă de 22 307,40 lei și dobânzii de întârziere în sumă de 4835,28 de lei (calculată pentru perioada 27 decembrie 2017 – 28 iunie 2017).

Cauzele civile au fost conexe într-un singur proces.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, a fost dispusă efectuarea expertizei tehnice a construcției amplasate în mun. Cahul, str. M. Frunze 53V, ce constituie obiectul contractului de antrepriză.

Potrivit concluziilor din raportul de expertiză privind starea tehnică a construcțiilor clădirii nefinisată, întocmit în luna septembrie 2018 de către expertul tehnic Liunenco Iu. din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii al RM (f.d.134-179, volumul VII), s-a constatat că:

1) starea tehnică a construcției nefinisate cu un etaj și subsolul clădirii, situată pe str. Frunze -53/V în or. Cahul nu îndeplinește în totalmente cerințelor proiectului și ale normativelor în vigoare în construcție;

2) consolidarea structurilor executate necorespunzător, precum și a activităților de evacuare a apei atmosferice, se efectuează conform recomandărilor prezentate în secțiunea 2.4 și desenelor anexei nr.3;

3) lucrările de întărire a construcțiilor trebuie examinate în baza actelor privind lucrările ascunse cu participarea expertului prezentei expertize;

4) în cazul în care în procesul de efectuare a lucrărilor vor fi depistate defecte și deteriorări, care nu se atestă în prezenta concluzie, de invitat expertul pentru a lua o decizie.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de SRL „Reclamdesign Modern” și a reziliat contractul de antrepriză din 01 mai 2016 încheiat între SRL „Reclamdesign Modern” și SRL „Lumea Calității”, încasând de la SRL „Lumea Calității” în beneficiul SRL „Reclamdesign Modern” prejudiciul material în mărime de 149 091,31 lei, pentru lunile martie-iunie 2019 suplimentar 24 000 lei pentru închirierea altei încăperi, suma de 1400 lei pentru întocmirea actului de constatare a lipsei de prelevare a probelor (excavare) în fundamentul clădirii din 29 decembrie 2016; 12 000 lei - servicii de expertiză; 3072 lei – costul încercărilor de laborator; 2032,80 lei - cheltuielile pentru procurarea apei pentru

fabricarea betonului; 35 192,96 lei - instalarea de plăci ceramice; 10 000 lei – taxa de stat și 15000 de lei – cheltuieli de asistență juridică.

Ulterior, instanța de apel, judecând apelurile declarate de SRL „Reclamdesign Modern” și SRL „Lumea Calității”, a ajuns la concluzia netemeinicii acestora și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a emis o decizie nemotivată.

În conformitate cu 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată

multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că instanța de apel, adoptând soluția pe caz, nu a elucidat toate circumstanțele esențiale ale cauzei, fapt ce a dus la adoptarea unei soluții nemotivate.

În decizia contestată, Curtea de Apel Comrat a menționat că instanța de fond corect a respins pretențiile înaintate de SRL „Reclamdesign Modern” cu privire la încasarea de la SRL „Lumea Calității” a sumei de 851 082,54 lei achitate în baza contractului de antrepriză din 01 mai 2016, a penalității în sumă de 306 389,71 lei și obligarea SRL „Lumea Calității” să demoleze din cont propriu construcția realizată în mun. Cahul, str. M. Frunze, 53 V.

În susținerea acestei concluzii, instanța de apel a reținut că potrivit expertizei, clădirea nu este avariata, ci necesită consolidarea unor lucrări executate necalitativ, care, de altfel, au fost recepționate conform procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate în sumă de 678 082,45 de lei, semnat de SRL „Reclamdesign Modern” și achitată suma de 851 082,54 de lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv, instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege, fapt ce dictează remiterea cauzei la rejudecare.

SRL „Reclamdesign Modern” a indicat în cererea de apel că nu poate accepta o construcție executată necalitativ din temelie până la acoperiș și nu are interes în lucrările necalitative efectuate. Până în prezent, SRL „Lumea Calității” nu a realizat consolidarea construcției litigioase, fapt ce atestă evident că intimata se eschivează de la executarea obligațiilor sale, motiv din care cere demolarea construcției.

Astfel, SRL „Reclamdesign Modern” a invocat că nu are interes nici în consolidarea construcției în baza expertizei suplimentare, întrucât construcția nu va mai corespunde oricum lucrărilor comandate conform proiectului de execuție.

Instanța de apel nu s-a expus în privința argumentelor indicate de SRL „Reclamdesign Modern” în cererea de apel, pe care ultima le consideră esențiale și decisive și a soluționat prezenta cauză, contrar standardelor procedurale recunoscute, fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Se accentuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern”.

Se casează integral decizia din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Lumea Calității”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Arca-Clasic”, Societatea pe Acțiuni „Construcții Rutiere”, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Lorchin Veaceslav și Untilă Veaceslav cu privire la rezilierea contractului de

antrepriză, încasarea redevenței, penalității, repararea prejudiciului material, obligarea de a demola construcția și încasarea cheltuielilor de judecată și la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Lumea Calității” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Reclamdesign Modern” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Victor Burduh

Mariana Pitic